

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ

ЛЕВКО МАРІЯ МИКОЛАЇВНА

УДК 336.2:65.012.8(477)

**МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

21.04.01 – економічна безпека держави

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Львів – 2016

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Львівському державному університеті внутрішніх справ
Міністерства внутрішніх справ України

Науковий керівник доктор економічних наук, професор
Аніловська Ганна Ярославівна,
Львівський державний університет
внутрішніх справ,
завідувач кафедри фінансів

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Мартинюк Володимир Петрович,
Тернопільський національний економічний університет
завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки
та інтелектуальної власності;

кандидат економічних наук, доцент

Ус Юлія Володимирівна,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
доцент кафедри банківської справи

Захист відбудеться 13 жовтня 2016 року о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.725.04 у Львівському державному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Львівського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26

Автореферат розісланий 12 вересня 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

С. І. Мельник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Упродовж останніх років в Україні відбулася зміна вектора зовнішньоекономічної політики та зросли роль і значення євроінтеграційних аспектів розвитку. Глобальні економічні кризи та військові конфлікти становлять, поряд із внутрішніми конфліктами та протиріччями економічної системи, зовнішні загрози економічній та національній безпеці, обмежують економічні ресурси та спричинюють нерівномірність їх розподілу між учасниками соціально-економічних відносин, нестійкість економічного середовища, а відтак актуалізують питання зміцнення економічної безпеки України.

В цих умовах гостро постає питання виявлення і систематизації зовнішніх та внутрішніх загроз економічній безпеці держави, зокрема особливої ваги набувають питання ідентифікації загроз у митній сфері. Потребує вдосконалення митно-тарифне регулювання, що є одним із пріоритетних завдань у напрямі зміцнення економічних відносин з країнами Європи та світу загалом.

Митно-тарифне регулювання, здійснюючи вплив на бюджетну безпеку, реалізує, з одного боку, фіскальну функцію митних платежів, з іншого, маючи регульовальний потенціал митних платежів, є інструментом впливу на зовнішньоекономічну діяльність.

Беручи до уваги те, що скорочення тарифного захисту є однією з умов Євроасоціації, зростає потреба у дослідженні впливу таких змін на бюджетну та зовнішньоекономічну безпеку держави.

Проблеми економічної безпеки висвітлено у працях таких вітчизняних науковців: Г. Я. Аніловської, З. С. Варналія, О. С. Власюка, В. М. Гейця, Я. А. Гончарука, З. Б. Живко, С. В. Кавуна, І. П. Мойсеєнко, Я. Я. Пушка, І. О. Ревак, А. І. Сухорукова, Р. І. Тринька, Ю. В. Ус, М. І. Флейчук, В. І. Франчука та інших. Серед досліджень зарубіжних фахівців важливими стали праці Л. І. Абалкіна, В. А. Богомолова, Л. П. Гончаренко, Є. А. Олейнікова, В. Л. Тамбовцева.

Вагомий внесок у дослідження митної складової економічної безпеки зробили: І. Г. Бережнюк, А. Г. Бидик, Н. І. Гавловська, М. О. Губа, О. І. Губа, Є. В. Додін, І. М. Квеліашвілі, О. В. Комаров, В. П. Мартинюк, К. І. Новікова, Н. В. Осадча, П. В. Пашко, Є. М. Рудніченко, А. М. Стельмащук та інші. Проблеми й недоліки митної системи загалом і митно-тарифного регулювання зокрема у своїх працях розглядали О. П. Борисенко, О. П. Гребельник, В. І. Глухова, Т. А. Крушельницька, Ю. В. Любива, Т. М. Рева, І. А. Чекмасова, Л. Г. Шемаєва та інші.

Однак, незважаючи на значний науковий доробок фахівців у сфері митно-тарифного регулювання, все ж невіршеними залишаються низка питань, які суттєво впливають на економічну безпеку держави та потребують наукового обґрунтування шляхів їх вирішення. Тож у центрі уваги стоять проблемні

завдання подальшого розвитку теоретичних основ механізму митно-тарифного регулювання у системі забезпечення економічної безпеки держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалася відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри економіки та економічної безпеки Львівського державного університету внутрішніх справ і є складовою науково-дослідних тем, зокрема: «Забезпечення стійкості та безпеки фінансової системи України: теорія та практика» (№ 0112U007497; 2012–2015), «Економічна безпека держави та суб'єктів господарювання: стан і механізми забезпечення» (№ 0114U007380; 2014–2017) Особистий внесок автора полягає у дослідженні ролі та значення інструментів митно-тарифного регулювання у механізмі забезпечення економічної безпеки держави і визначення його впливу на стан бюджетної та зовнішньоекономічної складової економічної безпеки держави.

Мета і задачі дослідження. *Метою дисертаційної роботи* є розроблення теоретико-методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення митно-тарифного регулювання у системі забезпечення економічної безпеки України, а також обґрунтування концептуальних основ його реформування із збереженням балансу євроінтеграційних та національних економічних інтересів.

Для досягнення визначеної мети ставилися такі наукові задачі:

- охарактеризувати сутність митно-тарифного регулювання як підсистеми митного регулювання та встановити взаємозв'язок із іншими складовими економічної безпеки держави;
- уточнити потенційні можливості митно-тарифного регулювання у процесі реалізації євроінтеграційної та зовнішньоекономічної державної політики;
- ідентифікувати сучасні загрози економічній безпеці у митній сфері;
- виявити нові можливості забезпечення фінансових потреб держави за допомогою митних платежів в умовах політичної та економічної нестабільності;
- дослідити методики оцінювання зовнішньоекономічної безпеки держави з метою аналізу впливу регулювального потенціалу митних платежів на зовнішньоекономічну безпеку;
- удосконалити систему індикаторів митної безпеки держави, а також науково обґрунтувати їх порогові значення;
- систематизувати та узагальнити досвід митно-тарифного регулювання у країнах Європейського союзу (ЄС) для визначення цільових орієнтирів його застосування у вітчизняній практиці;
- змоделювати вплив митно-тарифного регулювання на бюджетну та зовнішньоекономічну безпеку зокрема та економічну безпеку держави загалом, а також визначити вагові коефіцієнти індикаторів зовнішньо-економічної безпеки із врахуванням індикатора частки податків на міжнародну торгівлю і зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі;
- визначити та запропонувати напрями реформування митно-тарифного регулювання у контексті збереження балансу євроінтеграційних та національних інтересів.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення економічної безпеки держави через інструменти митно-тарифного регулювання.

Предметом дослідження є механізми митно-тарифного регулювання в системі забезпечення економічної безпеки України.

Методи дослідження. В основу дослідження покладено загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: *системний підхід* (для встановлення характеру взаємозв'язків і взаємозалежностей між поняттями «митна політика», «митна система», «митна справа», «митне регулювання» та «митно-тарифне регулювання», а також вивчення впливу на зовнішньоекономічну та бюджетну складові економічної безпеки); *структурно-логічний та семантичний аналіз* (для уточнення і формулювання понятійного апарату митної безпеки); *кількісного та якісного порівняння* (щодо оцінювання фіскальних та регулювальних властивостей мита); *графічний метод, методи статистичного аналізу та інтегрального оцінювання* (для аналізу зовнішньоекономічної безпеки); *аналоговий метод* (зادля визначення порогових значень індикатора частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції в загальних обсягах міжнародної торгівлі); *аналізу головних компонент* (для визначення вагових значень індикаторів зовнішньоекономічної безпеки); *системно-структурний аналіз та моделювання* (в процесі визначення впливу митно-тарифного регулювання на зовнішньоекономічну та бюджетну безпеку).

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі й нормативні акти України, дані Державної служби статистики, Міністерства фінансів України та Національного банку України, статистика міжнародних економічних організацій і міжнародних фінансових інституцій, праці вітчизняних та зарубіжних науковців з проблематики економічної безпеки та митно-тарифного регулювання, спеціалізовані періодичні видання, аналітичні доповіді, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у науковому обґрунтуванні нового підходу до вирішення теоретико-методичних та прикладних засад удосконалення митно-тарифного регулювання у контексті забезпечення економічної безпеки держави. Основні положення, що формують наукову новизну дослідження, полягають у такому:

удосконалено:

– методику інтегрального оцінювання зовнішньоекономічної безпеки, яку **запропоновано доповнити** індикатором «Частка податків на зовнішню торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі» із обґрунтуванням вагового коефіцієнта за допомогою аналізу головних компонент, що дозволяє ефективніше оцінювати регулювальний вплив митних платежів на зовнішньоекономічну безпеку;

– зміст поняття «митна безпека» на основі аналізу та синтезу базових категорій «економічна безпека», «національні інтереси», «митні інтереси», «загрози», **яке, на відміну від існуючих, трактується** автором як явище, що **дозволяє** комплексно розглядати митну безпеку із окресленим колом національних інтересів, загроз і суб'єктів впливу;

– класифікацію загроз економічній безпеці у митній сфері, яка, на відміну від традиційного підходу, дозволяє здійснювати поділ загроз за ознакою унікальності на загальносистемні (підмножина загроз, що є спільними для практично усіх складових національної безпеки) та специфічні (характерні лише для певної компоненти національної безпеки), а також розширює розподіл загроз за сферою походження із виокремленням загроз інституційного характеру, відокремленням загроз соціального характеру від загроз політичного характеру та врахуванням загроз економічного й інформаційного характеру. Це дає змогу точніше ідентифікувати загрози національним інтересам у митній сфері із подальшим формуванням заходів щодо їх запобігання та нейтралізації;
дістали подальший розвиток:

– обґрунтування впливу митно-тарифного регулювання на економічну безпеку держави з позицій фіскальних та регулювальних властивостей обов'язкових платежів, що дозволило розглядати митно-тарифне регулювання як інструмент забезпечення бюджетної та зовнішньоекономічної безпеки держави;

– підхід до вивчення митних платежів у системі фінансової безпеки без віднесення їх до митної компоненти економічної безпеки держави, що по суті оцінює процедури митного контролю та організацію діяльності митних органів, а також передбачає, порівняно з пропонованими у наукових джерелах, розгляд митно-тарифного регулювання у контексті зовнішньоекономічної та бюджетної безпеки;

– теоретичні засади удосконалення митно-тарифного регулювання в Україні, відмінністю яких є оцінка їх потенційних результатів у контексті збереження балансу євроінтеграційних та національних інтересів, а також застосування методу аналогій до систематизованого досвіду країн ЄС, що дозволило обґрунтувати порогові значення індикатора частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні рекомендацій щодо удосконалення митно-тарифного регулювання в Україні, спрямованих на забезпечення економічної безпеки держави та сприяння євроінтеграційним процесам.

Запропоновані в роботі рекомендації були використані Львівською митницею в процесі удосконалення методики оцінювання зовнішньоекономічної безпеки держави завдяки включенню індикатора частки податків на зовнішню торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі з обґрунтуванням його порогового значення на основі вивчення досвіду країн ЄС (довідка Львівської митниці Державної фіскальної служби України № 60-к/13-70-24/46 від 08.12.2015 р.) та Державною податковою інспекцією у Сихівському районі м. Львова стосовно удосконалення методики оцінки впливу митно-тарифного регулювання на бюджетну безпеку держави шляхом визначення впливу на неї митних платежів (акт впровадження Державної податкової інспекції у Сихівському районі м. Львова Головного

управління ДФС у Львівській області № 19655/10/13-50-23-00/3127 від 24.12.2015 р.).

Теоретичні положення, викладені у дисертації, розширюють і вдосконалюють розуміння сутності митно-тарифного регулювання як підсистеми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Вони впроваджені в освітній процес кафедри економіки та економічної безпеки економічного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ під час викладання таких дисциплін: «Фінанси», «Податкова система» та «Бюджетна система» (акт впровадження Львівського державного університету внутрішніх справ від 29 жовтня 2015 р. № 38).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною, одноосібно виконаною науковою працею. З робіт, опублікованих у співавторстві, в ній використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дисертаційної роботи доповідались, обговорювались й отримали позитивні відгуки на 7 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних заходах, зокрема: VI звітній конференції Львівського державного університету внутрішніх справ «Актуальні проблеми економічної безпеки в умовах трансформації економіки» (м. Львів, 2012 р.); XVIII міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика» (м. Луцьк, 2013 р.); міжвузівській науково-практичній конференції «Інтегроване стратегічне управління: проблеми адміністрування, економічної безпеки та проектної діяльності» (м. Львів, 2013 р.); міжкафедральному науковому семінарі «Системна діагностика фінансової сфери» (м. Львів, 2013 р.); звітній науковій конференції Львівського державного університету внутрішніх справ «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 2013 р.); всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (м. Львів, 2014 р.); звітній науковій конференції Львівського державного університету внутрішніх справ «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 2014 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 14 наукових праць, серед яких одна стаття – у провідному зарубіжному виданні (періодичному виданні, яке включено до міжнародних наукометричних баз), 5 статей – у фахових виданнях України, 8 публікацій – в інших виданнях. Загальний обсяг публікацій – 4,32 д.а., з яких автору належить 3,94 д.а.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (248 найменувань на 27 сторінках), 9 додатків, що охоплюють 13 сторінок. Повний обсяг дисертації становить 215 сторінок, із них основний текст – 175 сторінок, на яких розміщено 44 таблиці та 24 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та задачі, об'єкт і предмет, а також методи дослідження, відображено зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами, подано основні положення наукової новизни, вказано теоретичне і практичне значення отриманих результатів.

У **першому розділі «Теоретико-методичні основи митно-тарифного регулювання: безпековий підхід»** висвітлено теоретичні основи митно-тарифного регулювання та проведено розмежування понятійного апарату дослідження проблематики у контексті забезпечення економічної безпеки держави.

За результатами дослідження запропоновано авторське тлумачення поняття митної безпеки на основі узагальнення існуючих дефініцій, яке полягає у трактуванні її як захищеності митних інтересів суб'єктів господарювання та держави, за якої забезпечується своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у митній сфері, нейтралізація яких входить до компетенції фіскальних органів.

Аргументовано, що процес глобалізації пов'язаний як із потенційними можливостями, такими, як доступ до привабливих ринків, міжнародний обмін технологіями, ресурсами, фінансовим та інтелектуальним капіталом, знаннями, міжнародна співпраця тощо, так і з численними ризиками та загрозами економічній безпеці, зокрема у митній сфері.

Аналіз та систематизація загроз економічній безпеці держави у митній сфері дозволили не лише розподілити їх за джерелом виникнення (в межах країни та поза ними), а й здійснити їх деталізацію за сферою виникнення.

Модифіковано та розширено розподіл загроз економічній безпеці у митній сфері за походженням, а саме: виокремлено загрози соціального та політичного походження, адже по суті суспільство породжує одного типу загрози, а політична влада – іншого; враховано існування загроз економічного характеру, що узагальнюють загрози виробничі, фінансові, комерційні тощо; взято до уваги загрози інформаційного характеру, адже в умовах тотальної інформатизації суспільства виникає множина загроз, пов'язаних із недостовірністю та викривленням інформації, її надзвичайною швидкістю надходження та неможливістю обробки, поряд із цим існує і недоінформованість суб'єктів суспільно-економічних відносин тощо; запропоновано виокремити загрози інституційного характеру, адже хронічне недофінансування призводить до недосконаlosti інститутів, нерациональності їхньої структури та неефективної роботи незалежно від сфери, що становить суттєву загрозу безпеці відповідної сфери (рис. 1).

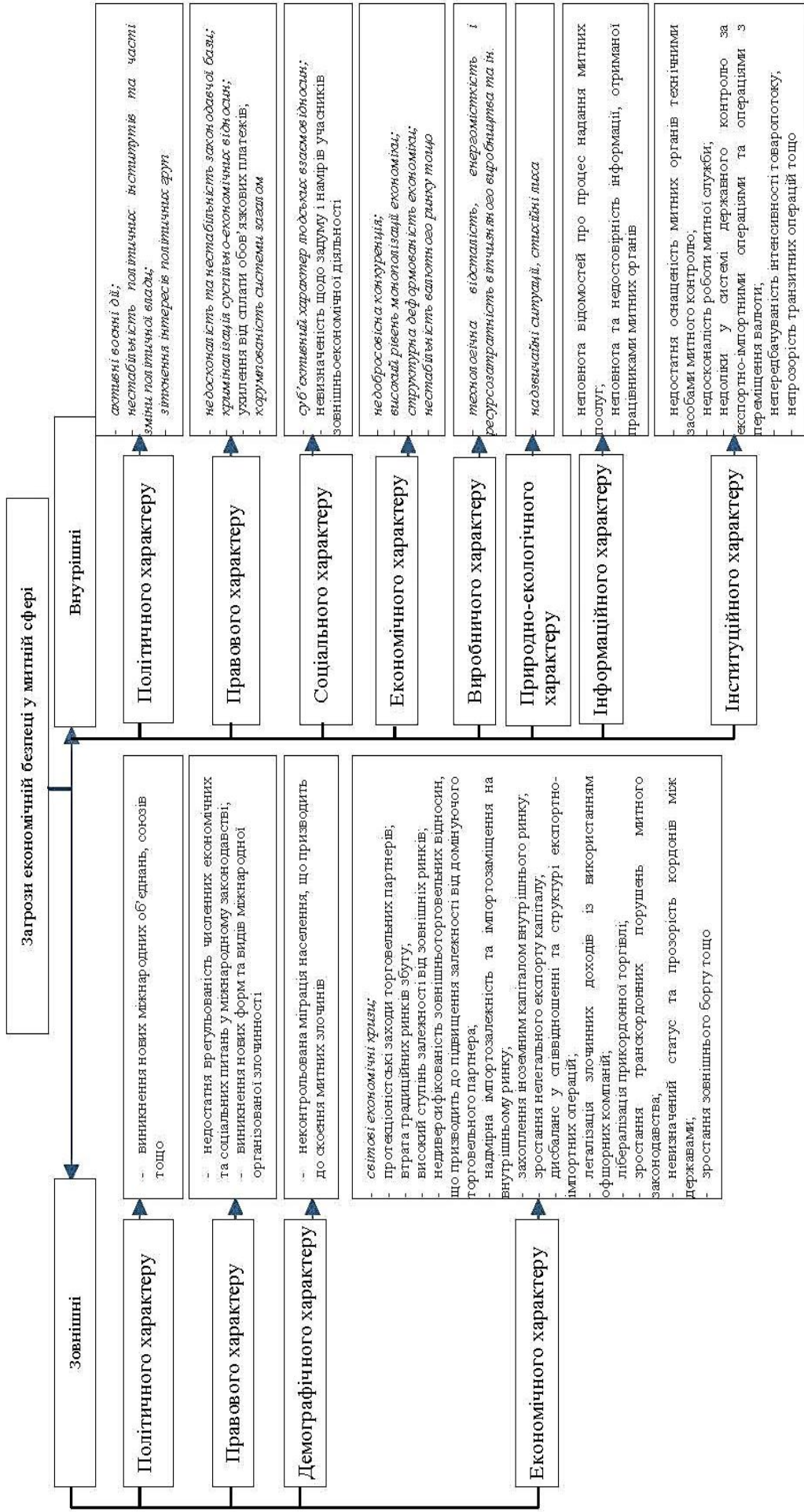

Рис. 1. Систематизація загроз економічній безпеці у митній сфері

Примітка: курсивом виокремлено загроз загальносистемного характеру.

Джерело: сформовано автором.

Продемонстровано, що більшість із перелічених загроз не є унікальними для митної сфери, а отже у множині реальних та потенційних загроз існує підмножина загроз, що є спільними для практично усіх складових економічної безпеки.

Такі загрози, як недосконалість та нестабільність законодавчої бази, криміналізація суспільно-економічних відносин, недофінансування державних інституцій, корумпованість системи загалом тощо, запропоновано називати загальносистемними, а загрози, характерні лише для певної компоненти національної безпеки, – специфічними (наприклад, непрозорість транзитних операцій, недосконалість роботи митної служби тощо).

У другому розділі «Діагностика ролі митно-тарифного регулювання в системі економічної безпеки держави» на основі дослідження показників зовнішньої торгівлі та фінансових надходжень до державного бюджету виявлено істотну роль митно-тарифного регулювання, оскільки, реалізуючи фіскальну функцію, митні платежі здійснюють вплив на бюджетну безпеку і, маючи регульовальний потенціал, безпосередньо впливають на зовнішньоекономічну безпеку держави.

Обґрунтовано, що останніми роками спостерігається тенденція до зменшення протекціоністського характеру вітчизняної системи митно-тарифного регулювання, адже частка податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у доходах Державного бюджету України загалом та в податкових надходження зокрема скоротилася практично вдвічі: з 4,90% на початок 2006 р. до 2,77% на початок 2015 р. та з 8,89% до 3,43% відповідно.

Продемонстровано тенденцію до скорочення ролі митних платежів у наповненні бюджету, оскільки у 2015 році за рахунок податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції забезпечувалося лише 4,21% видатків державного бюджету, що удвічі менше, ніж на початок 2006 р. Визначено закономірність зміни частки податків на міжнародну торгівлю і зовнішні операції у видатках державного бюджету на основі середньорічної зміни та теоретичного (вирівнювального) показника (табл. 1).

Теоретичний (вирівнювальний) показник частки забезпечення видатків державного бюджету податками на міжнародну торгівлю та зовнішні операції обчислено шляхом алгебраїчної суми середньорічної зміни показника частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у доходах Державного бюджету України і фактичного базового показника:

$$\Delta_{\pm} = \frac{y_n - y_1}{n - 1} = \frac{4,21 - 8,56}{10 - 1} = -0,4883\%,$$

де Δ_{\pm} – середньорічна зміна показника частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у забезпеченні видатків Державного бюджету України;

y_n – значення частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у забезпеченні видатків Державного бюджету України n-го року.

Тенденції у зміні частки забезпечення видатків Державного бюджету України податками на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у 2006–2015 рр.

Роки (станом на 01.01)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Фактичний показник частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у видатках Державного бюджету України, %	8,56	8,22	8,65	7,13	3,96	4,11	5,03	4,94	4,64	4,21
Теоретичний показник частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у видатках Державного бюджету України, %	8,56	8,08	7,59	7,11	6,63	6,14	5,66	5,18	4,69	4,21

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної казначейської служби України.

Доведено, що: по-перше, частка забезпечення видатків Державного бюджету України податками на міжнародну торгівлю та зовнішні операції має досить високу мінливість, що свідчить про відсутність стабільної митної політики; по-друге, чітка тенденція до зниження частки забезпечення видатків Державного бюджету України податками на міжнародну торгівлю та зовнішні операції дає підстави стверджувати, що існує висока імовірність зниження рівня бюджетної компоненти економічної безпеки за рахунок зниження ролі податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у забезпеченні видатків Державного бюджету.

Співвідношення податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції з відповідними базами оподаткування засвідчують наступне: по-перше, частка експорту, що вилучається через застосування вивізного мита скоротилася за досліджуваних 10 років у 7,92 рази та становила 0,03% на початок 2015 р., що є дуже малим значенням та підтверджує політику сприяння нарощуванню експортних операцій; по-друге, частка імпорту, що вилучається шляхом оподаткування, також знизилась із 2,77% до 1,71%, що не може свідчити про політику жорсткого протекціонізму, а підтверджує відносно ліберальний характер зовнішньої торгівлі.

Наголошено, що в умовах дестабілізації гостро стоїть питання актуальної реальної оцінки зовнішньоекономічної безпеки, яка визначена одним з пріоритетних напрямів у розвитку та зміцненні економічних відносин з економічно розвиненими країнами Європи та світу загалом. Для оцінки впливу митно-тарифного регулювання на зовнішньоекономічну складову до

системи індикаторів було включено показник частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі. Використовуючи метод головних компонент, зокрема процедуру варимакснормалізованих значень (Varimax), визначено вагові коефіцієнти індикаторів зовнішньоекономічної безпеки (табл. 2).

Таблиця 2

**Динаміка індикаторів зовнішньоекономічної безпеки України
у 2010–2015 рр.**

№ з/п	Індикатори зовнішньоекономічної безпеки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Нормативні значення (стимулятор)	Нормативні значення (дестимулятор)	Вагові коефіцієнти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Відкритість економіки, відсотків	94,84	103,50	91,77	89,39	95,77	128,24	–	75; 85; 90; 95; 100	0.1106
2.	Коефіцієнт покриття експортом імпорту, разів	0,96	0,93	0,77	0,92	1,08	1,16	0,85; 0,9; 0,95; 0,975; 1; 1,2	1,2; 1,25; 1,3; 1,5; 1,7	0.1460
3.	Питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі експорту товарів, відсотків	26,12	28,98	25,62	23,80	18,18	12,73	–	5; 8; 15; 20; 25	0.1892
4.	Питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі імпорту товарів, відсотків	36,55	35,27	32,39	30,19	23,33	17,13	-	5; 8; 15; 20; 25	0.0291
5.	Питома вага провідного товару (товарної групи) в загальному обсязі експорту товарів, відсотків	33,70	32,31	27,45	27,75	28,25	27,35	-	5; 6; 7; 8; 10	0.0458
6.	Питома вага провідного товару (товарної групи) за виключенням енергетичного імпорту в загальному обсязі імпорту товарів, відсотків	13,45	15,49	15,57	16,20	16,02	15,29	-	5; 8; 12; 15; 20	0.0008
7.	Питома вага сировинного та низького ступеня переробки експорту промисловості в загальному обсязі експорту товарів, відсотків	75,40	74,70	73,30	76,40	80,70	82,00	0,1; 3; 5; 8; 15	20; 30; 40; 50; 60	0.1512

<i>Продовження таблиці 2</i>										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8.	Частка імпорту у внутрішньому споживанні країни, відсотків	55,28	62,55	64,72	60,52	55,51	0,00	5; 7; 10; 12,5; 15	17; 19; 22; 25; 30	0.0624
9.	Індексу умов торгівлі (ціновий), відсотків	106,70	104,10	89,00	99,80	96,40	95,40	85; 90; 95; 105; 110	-	0.0253
10.	Завантаженість транзитних потужностей нафтотранспортної системи, відсотків	30,92	27,38	22,46	24,00	23,08	14,00	50; 60; 70; 80; 90	-	0.0117
11.	Завантаженість транзитних потужностей газотранспортної системи, відсотків	50,56	53,44	43,08	44,15	31,90	18,26	50; 60; 70; 80; 90	-	0.0886
12.	Частка податків на міжнародну торгівлю і зовнішні операції	0,80	0,80	0,79	0,85	0,90	0,79	-	0,4; 0,5; 0,6; 0,7; 0,8	0.1393

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України.

Примітка. У дисертації проведено аналіз за 2008–2015 роки.

Комплексний аналіз зовнішньоекономічної безпеки України дозволив стверджувати, що рівень зовнішньоекономічної безпеки є доволі низьким (рис. 2).

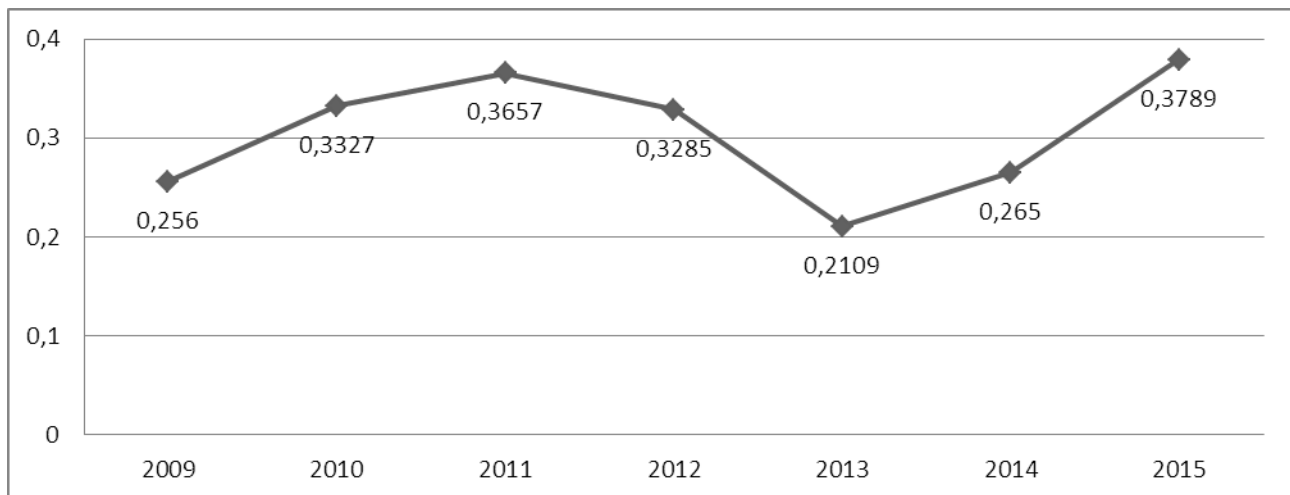

Рис. 2. Динаміка індикатора зовнішньоекономічної безпеки України у 2009–2015 рр.

Джерело: розраховано автором із включенням індикатора частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі.

Продемонстровано, що на низький рівень зовнішньоекономічної безпеки суттєво вплинули: надмірна відкритість економіки, переважання імпорту над експортом, висока питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі експорту товарів, значна питома вага сировинного та низького ступеня переробки експорту промисловості в загальному обсязі експорту товарів, низька завантаженість транзитних потужностей газотранспортної системи та висока частка податків на зовнішню торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі порівняно з країнами ЄС.

У третьому розділі «Стратегічні напрями реформування митно-тарифного регулювання у контексті забезпечення економічної безпеки держави» узагальнено практичний досвід застосування митно-тарифного регулювання в країнах ЄС та на підставі цього визначено рекомендовані порогові значення показника частки податків на міжнародну торгівлю і зовнішні операції у загальному обсязі міжнародної торгівлі, що дозволило окреслити орієнтири щодо скорочення ставок митних платежів, щоб забезпечити високий рівень економічної безпеки та не суперечити вимогам Євроінтеграції. Систематизація досвіду країн ЄС дозволила автору застосувати аналоговий метод і запропонувати нормативні значення показника частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції.

На основі кластерного аналізу, що передбачає розрахунок Евклідових відстаней, за 3 ітерації виокремлено серед країн ЄС 5 кластерів за показником частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі (табл. 3).

Таблиця 3

Кластеризація країн ЄС за показником частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі

Кластер	Країни, які належать до кластеру	Середнє значення показника частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі, %
I	Австрія, Франція, Греція, Нідерланди, Португалія, Словаччина, Велика Британія, Ірландія, Німеччина, Італія, Іспанія	0,00976
II	Чехія, Угорщина, Латвія, Польща, Словенія, Естонія	0,12892
III	Швеція, Данія, Фінляндія, Бельгія, Люксембург	0,29923
IV	Болгарія, Мальта, Румунія, Кіпр	0,39617
V	Хорватія	0,68824

Джерело: розраховано автором за даними Організації економічного співробітництва та розвитку і Світового банку.

Порівняння даних кластеризації засвідчило, що найбільший рівень тарифного захисту притаманний V кластеру, до якого увійшла лише одна країна – Хорватія (0,68824%), яка, варто зауважити, приєдналася до ЄС останньою, однак це значення все ж не перевищує рекомендованого для вступу в ЄС.

Проведене моделювання дозволило кількісно оцінити вплив податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції на економічну безпеку загалом через бюджетну та зовнішньоекономічну компоненти:

$$\begin{aligned}
 I_{еб} = & 0,1218 \times I_{вб} + 0,0913 \times I_{дб} + 0,1148 \times I_{енб} + 0,0121 \times i_{вЕ} + 0,0160 \times \\
 & \times i_{Е/І} + 0,0207 \times i_{К/Е} + 0,0032 \times i_{К/І} + 0,0050 \times i_{Т/Е} + 0,0001 \times i_{Т/І} + \\
 & + 0,0166 \times i_{С/Е} + 0,0068 \times i_{І/ВС} + 0,0028 \times i_{уТ} + 0,0013 \times i_{зН} + 0,0097 \times i_{зГ} + \\
 & + 0,0153 \times i_{Пзто/МТ} + 0,1089 \times I_{ііб} + 0,1224 \times I_{мб} + 0,1007 \times I_{пб} + 0,1013 \times \\
 & I_{сб} + 0,0223 \times I_{банк} + 0,0138 \times I_{фр} + 0,0226 \times I_{борг} + 0,0070 \times i_{дб/ВВП} + \\
 & + 0,0065 \times i_{дпбф/ВВП} + 0,0016 \times i_{пдох/ВВП} + 0,00001 \times i_{пвлас/ВВП} + 0,0003 \times \\
 & i_{прес/ВВП} + 0,0022 \times i_{птов/ВВП} + 0,0002 \times i_{пзто/ВВП} + 0,00007 \times i_{пмб/ВВП} + \\
 & + 0,00017 \times i_{рпер/ВВП} + 0,00005 \times i_{пін/ВВП} + 0,0011 \times i_{ннзб/ВВП} + 0,00007 \times \\
 & i_{дкзб/ВВП} + 0,00001 \times i_{мтзб/ВВП} + 0,00004 \times i_{цфзб/ВВП} + 0,0069 \times i_{пб/дб} + \\
 & + 0,0218 \times I_{вал} + 0,0227 \times I_{гк}
 \end{aligned}$$

де $I_{еб}$ – індекс економічної безпеки; $I_{вб}$ – індекс виробничої безпеки; $I_{дб}$ – індекс демографічної безпеки; $I_{енб}$ – індекс енергетичної безпеки; $I_{ііб}$ – індекс інвестиційно-іноваційної безпеки; $I_{мб}$ – індекс макроекономічної безпеки; $I_{пб}$ – індекс продовольчої безпеки; $I_{сб}$ – індекс соціальної безпеки; $I_{банк}$ – індекс банківської безпеки; $I_{фр}$ – індекс безпеки небанківського фінансового ринку; $I_{борг}$ – індекс боргової безпеки; $i_{дб/ВВП}$ – індикатор відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП; $i_{дпбф/ВВП}$ – індикатор відношення дефіциту/профіциту бюджетних та позабюджетних фондів сектора загальнодержавного управління до ВВП; $i_{пдох/ВВП}$ – індикатор частки податків на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості у ВВП; $i_{пвлас/ВВП}$ – індикатор частки податків на власність у ВВП; $i_{прес/ВВП}$ – індикатор частки рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів у ВВП; $i_{птов/ВВП}$ – індикатор частки внутрішніх податків на товари і послуги у ВВП; $i_{пзто/ВВП}$ – індикатор частки податків на зовнішню торгівлю та зовнішні операції у ВВП; $i_{пмб/ВВП}$ – індикатор частки місцевих податків і зборів у ВВП; $i_{рпер/ВВП}$ – індикатор частки рентної плати та плати за інші природні та паливно-енергетичні ресурси у ВВП; $i_{пін/ВВП}$ – індикатор частки інших податків і зборів у ВВП; $i_{ннзб/ВВП}$ – індикатор частки неподаткових надходжень зведеного бюджету у ВВП; $i_{дкзб/ВВП}$ – індикатор частки доходів від операцій з капіталом зведеного бюджету у ВВП; $i_{мтзб/ВВП}$ – індикатор частки надходжень від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій до зведеного бюджету у ВВП; $i_{цфзб/ВВП}$ – індикатор частки доходів цільових фондів зведеного бюджету у ВВП; $i_{пб/дб}$ – індикатор відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету; $I_{вал}$ – індекс валютної безпеки; $I_{гк}$ – індекс грошово-кредитної безпеки.

Доведено, що фіскальні та регулювальні властивості мита

потребують збалансування, адже у контексті євроінтеграції очевидною необхідністю стає поступове скорочення кількості та ставок митних платежів та узгодження їх кількісних параметрів із європейськими вимогами, однак постійний дефіцит ресурсів спонукає частково зберегти фіскальну функцію митних платежів.

ВИСНОВКИ

У дисертації обґрунтовано новий підхід до вирішення наукового завдання, пов'язаного з модернізацією митно-тарифного регулювання у контексті забезпечення економічної безпеки України та сформульовано висновки і пропозиції, що мають важливе теоретичне і практичне значення.

1. На підставі аналізу наукових джерел у дисертації охарактеризовано сутність митно-тарифного регулювання як підсистеми митного регулювання та встановлено взаємозв'язок із такими складовими економічної безпеки держави як зовнішньоекономічна та фінансова, між якими виникає протиріччя у контексті застосування митно-тарифних інструментів в умовах обрання євроінтеграційного вектора розвитку.

2. Проведене теоретичне узагальнення категорії митної безпеки дозволило запропонувати авторське тлумачення цього поняття та трактувати її як явище захищеності митних інтересів суб'єктів господарювання та держави, за якої забезпечується своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у митній сфері, нейтралізація яких входить до компетенції фіскальних органів.

3. Дослідження загроз національній безпеці у митній сфері дозволило модифікувати їх класифікацію завдяки розширенню їх розподілу за сферою походження, а саме: виокремлено загрози соціального та політичного походження; враховано існування загроз економічного характеру, що узагальнюють виробничі, фінансові, комерційні тощо; взято до уваги загрози інформаційного характеру; запропоновано виокремити загрози інституційного характеру. Крім цього, проведене дослідження демонструє, що більшість із перелічених загроз не є унікальними для митної сфери, а отже у множині реальних та потенційних загроз існує підмножина загроз, що є спільними для практично усіх складових національної безпеки.

4. Проведена оцінка впливу мита на наповнення бюджету та регулювання зовнішньоекономічної діяльності засвідчила, що митне оподаткування в Україні не має яскраво вираженого протекціоністського характеру, адже частка податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у доходах Державного бюджету і в податкових надходженнях має тенденцію до скорочення. Співвідношення податків на зовнішні операції із відповідними базами оподаткування засвідчує, що, по-перше, частка експорту, вилучена через застосування вивізного мита, скоротилася за досліджуваних 10 років у 8 разів та підтверджує політику сприяння нарощуванню експортних операцій; по-друге, частка імпорту, вилучена шляхом оподаткування,

також знизилась, що підтверджує відносно ліберальний характер зовнішньої торгівлі.

5. Комплексний аналіз зовнішньоекономічної безпеки України згідно з рекомендованими методиками дозволив зробити висновок про неможливість застосування рекомендованих методик з метою оцінки впливу регульовального потенціалу митних платежів на зовнішньоекономічну безпеку та відповідно про необхідність удосконалення цієї методики.

6. Аналіз ролі та значення митної безпеки в умовах глобалізаційних змін доводить, що система індикаторів митної безпеки відображає ефективність роботи митних служб, оскільки дозволяє оцінити процедури митного контролю та організацію діяльності митних органів, однак безпосередньо не стосується інструментів митно-тарифного регулювання, тому зроблено відповідний висновок про вплив митно-тарифного регулювання лише на бюджетну та зовнішньоекономічну безпеку.

7. Систематизація та узагальнення досвіду митно-тарифного регулювання зокрема та митних реформ загалом у країнах ЄС дозволила виокремити основні напрями реформування, до яких належать: зниження або зняття експортного мита, що є стимулятором збільшення експорту вітчизняної продукції; реформування імпорتنих митно-тарифних ставок як регулятора структури та обсягів імпорту на національному ринку, однак дія цього інструменту є обмеженою у контексті євроінтеграції (за період з 2006 р. до 2015 р. відбулося скорочення тарифів у країнах ЄС, а сама частка податків на імпорт в обсягах імпорту є суттєво нижчою в країнах Організації економічного співробітництва та розвитку – 0,26% на початок 2015 р., що практично у 6 разів нижче за відповідне значення в Україні). Також вивчення досвіду європейських країн дозволило на основі кластерного аналізу та аналогового методу визначити порогові значення показника частки податків на міжнародну торгівлю і зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі.

8. Проведене моделювання впливу митно-тарифного регулювання на економічну безпеку держави загалом продемонструвало вплив податків на міжнародну торгівлю, зовнішні операції та бюджетну безпеку; включення показника частки податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у загальних обсягах міжнародної торгівлі у розрахунок індикатора зовнішньоекономічної безпеки дозволило розрахувати інтегральний показник зовнішньоекономічної безпеки, який сьогодні становить третину оптимального значення, а на його низький рівень суттєво вплинули такі дестимулятори, як надмірна відкритість економіки, переважання імпорту над експортом, висока питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі експорту товарів, значна питома вага сировинного та низького ступеня переробки експорту промисловості в загальному обсязі експорту товарів, низька завантаженість транзитних потужностей газотранспортної системи та висока частка податків на зовнішню торгівлю та зовнішні операції у сукупному обсязі міжнародної торгівлі порівняно з країнами ЄС.

9. Застосування рекомендованих напрямів реформування митно-тарифного регулювання дозволить сформувати сучасну систему митно-тарифного регулювання із збереженням балансу євроінтеграційних та національних інтересів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Левко М. М. Проблеми та перспективи регулювання світової торгівлі товарами в Україні / М. М. Левко, Н. Р. Возний, Р. Е. Черниш // Науковий вісник НЛТУУ: збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2012. – Вип. 22.7. – С. 151–159. (*особистий внесок здобувача*: визначено основні перспективи регулювання світової торгівлі товарами в Україні).

2. Левко М. М. Деякі аспекти митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах асоціації з ЄС / М. М. Левко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна: збірник наукових праць. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – Вип. 2. – С. 60–73.

3. Левко М. М. Систематизований підхід до визначення ролі та місця митної безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави / М. М. Левко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія економічна: наукове періодичне видання. – Херсон: Видавництво Херсонського державного університету, 2015. – С. 16–20.

4. Левко М. М. Наукова систематизація зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці у митній сфері / М. М. Левко // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

5. Левко М. М. Індикативний підхід до оцінки зовнішньоекономічної безпеки держави у парадигмі сталого розвитку / М. М. Левко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство: наукове періодичне видання. – Ужгород: Вид-во Ужгородського національного університету, 2015. – С. 20–23.

Праці у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз

6. Levko M. Перспективи модернізації митної системи України у контексті збереження балансу євроінтеграційних та національних інтересів / Maria Levko // Współpraca Europejska. Podejście Naukowe & Zastosowane Technologie. – 2015. – № 7. – St. 48–56.

Праці апробаційного характеру

1. Левко М. М. Функціональне призначення та характеристика видів мита / М. М. Левко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей та повідомлень учасників звітної наукової конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна: збірник наукових праць. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – С. 105–110.

2. Левко М. М. Митне регулювання в системі економічної безпеки / М. М. Левко // Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Львів: Українська академія друкарства, 2014. – С. 73–76.

3. Левко М. М. Аналіз вітчизняної практики щодо використання мита / М. М. Левко // Системна діагностика фінансової сфери: матеріали міжкафедрального наукового семінару. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – С. 65–68.

4. Левко М. М. Проблеми розвитку митно-тарифного регулювання в Україні / М. М. Левко // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції. – Луцьк: Вежа–Друк, 2013. – С. 38–39.

5. Левко М. М. Митна справа в системі економічної безпеки держави / М. М. Левко // Інтегроване стратегічне управління: проблеми адміністрування, економічної безпеки та проектної діяльності: перша міжвузівська науково-практична конференція. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2013. – С. 44.

6. Левко М. М. Мито як фіскальний ресурс бюджету в умовах політичної та економічної нестабільності / М. М. Левко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей та повідомлень учасників звітної конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів Львівського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – С. 174–179.

7. Левко М. М. Митна безпека в системі економічної безпеки / М. М. Левко // Актуальні проблеми економічної безпеки в контексті трансформації ринкової економіки: збірник матеріалів міжвузівської науково-практичної конференції. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – С. 143–147.

Монографія

1. Левко М. М. Митно-тарифне регулювання в системі фінансової безпеки держави / М. М. Левко // Забезпечення стійкості та безпеки фінансової системи України: теорія та практика: монографія / кол. авторів; за ред. Г. Я. Аніловської та І. Б. Висоцької. – Львів: Сполум, 2016. – 252 с. – С. 80–114. (*особистий внесок автора*: визначено основні напрями удосконалення митно-тарифного регулювання).

АНОТАЦІЯ

Левко М. М. Митно-тарифне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.01 – економічна безпека держави. – Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2016.

У дисертації розкрито сутність митно-тарифного регулювання як інструмента забезпечення бюджетної та зовнішньоекономічної безпеки зокрема та економічної безпеки держави загалом. Проаналізовано теоретико-методологічні основи митно-тарифного регулювання у системі забезпечення економічної безпеки держави. Здійснено оцінку фіскальних та регулювальних властивостей митних платежів та їх ролі у системі гарантування економічної безпеки держави. Розроблено практичні рекомендації для реформування митно-тарифної системи як інструменту реалізації євроінтеграційного вектора розвитку та забезпечення економічної безпеки держави.

Здійснено узагальнення практичного досвіду реформування митно-тарифного регулювання у країнах Європейського союзу та на підставі цього розроблено пропозиції і рекомендації щодо оптимізації митно-тарифного регулювання в Україні в напрямі послаблення фіскального тягаря та досягнення економічної безпеки держави.

Ключові слова: економічна безпека, система забезпечення економічної безпеки, митно-тарифне регулювання, податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції, бюджетна безпека, зовнішньоекономічна безпека, реформування митно-тарифного регулювання.

АННОТАЦИЯ

Левко М. М. Таможенно-тарифное регулирование в системе обеспечения экономической безопасности государства. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 21.04.01 – экономическая безопасность государства. – Львовский государственный университет внутренних дел МВД Украины, Львов, 2016.

В диссертации раскрыта сущность таможенно-тарифного регулирования как инструмента обеспечения бюджетной и внешнеэкономической безопасности в частности и экономической безопасности государства в целом. Проанализированы теоретико-методологические основы таможенно-тарифного регулирования как составляющей таможенного регулирования в системе обеспечения экономической безопасности государства.

Уточнено место и роль таможенно-тарифного регулирования в государственном регулировании внешнеэкономической деятельности и его

потенциальные возможности в реализации основных принципов государственной политики в сфере внешнеэкономической деятельности. Усовершенствована классификация угроз национальной безопасности в таможенной сфере, отличием которой от существующих является распределение угроз по сфере происхождения с выделением угроз институционального характера, отмежеванием угроз социального характера от угроз политического характера и учетом угроз экономического и информационного характера.

Предложено осуществлять разграничение угроз по признаку уникальности и на этой основе выделить общесистемные (подмножество угроз, которые являются общими для практически всех составляющих национальной безопасности) и специфические (свойственные только определенным компонентам национальной безопасности).

Осуществлена оценка фискальных и регулирующих свойств таможенных платежей и доказан относительно либеральный характер таможенной политики Украины. Выявлена роль таможенно-тарифного регулирования в обеспечении бюджетной безопасности и внешнеэкономической безопасности государства, а также экономической безопасности государства в целом.

Доказана определяющая роль реформирования таможенно-тарифного регулирования в контексте евроинтеграции и обеспечения экономической безопасности Украины.

Разработаны практические рекомендации по реформированию таможенно-тарифной системы как инструмента реализации евроинтеграционного вектора развития и обеспечения экономической безопасности государства. Осуществлено обобщение практического опыта реформирования таможенно-тарифного регулирования в странах Европейского союза, на основании этого разработаны предложения и рекомендации по оптимизации таможенно-тарифного регулирования в Украине.

Ключевые слова: экономическая безопасность, система обеспечения экономической безопасности, таможенно-тарифное регулирование, налоги на международную торговлю и внешние операции, бюджетная безопасность, внешнеэкономическая безопасность, реформирование таможенно-тарифного регулирования.

ANNOTATION

Levko M.M. Customs and tariff regulation in the system of implementation of state economic security. – As a manuscript.

The thesis stands for the scientific degree of Candidate of Economic Sciences, specialty 21.04.01 – economic security of the state. – Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, 2016.

The thesis discloses the essence of customs and tariff regulation as a tool for implementation of budget and external economic security and economic security

of the state. The theoretical and methodological foundations of customs and tariff regulation in the system of implementation of state economic security are analyzed. The fiscal and regulatory properties of customs duties and their role in the system of guaranteeing state economic security are estimated.

Practical recommendations for reforming the customs and tariff system as a tool for realization of European integration vector of development and provision of the economic security of the state are elaborated. The author generalizes practical experience of reforming the customs and tariff regulation in the countries of European Union and works out propositions and recommendations on optimization of customs and tariff regulation in Ukraine in reducing fiscal burden and achieving economic security of the state.

Keywords: economic security, the system of implementation of economic security, customs and tariff regulation, taxes on international trade and external transactions, budget security, external economic security, reforming of customs and tariff regulation.

Підписано до друку 08.09.2016 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Зам. № 101-16.
Умовн. друк. арк. 0,9. Наклад 100 прим.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.